

29 sierpnia 2023 roku

Objęcie instytucji pożyczkowych nadzorem KNF

Od 1 stycznia 2024 roku działalność instytucji pożyczkowych w zakresie udzielania kredytu konsumenckiego będzie podlegała nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Nowe obowiązki wprowadza ustawa o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie¹.

Nowe przepisy - nadchodzące zmiany

1. Podmioty wpisane do rejestru instytucji pożyczkowych, które nie spełnią nowych wymogów, będą mogły prowadzić działalność w zakresie udzielania kredytów konsumenckich bez spełniania tych wymogów, do 31 grudnia 2023 roku.
2. Do 30 listopada 2023 roku instytucje te mają obowiązek poinformowania KNF o podjętych działaniach w kierunku spełnienia nowych wymogów. Informacja taka powinna odnosić się do nowych wymogów w zakresie:
 - a) formy prawnej (instytucja pożyczkowa może prowadzić działalność wyłącznie w formie spółki akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w której ustanowiono radę nadzorczą),
 - b) wymogów kapitałowych (minimalny kapitał zakładowy instytucji pożyczkowej wynosi 1 mln zł i może być pokryty wyłącznie wkładem pieniężnym, przy czym środki na pokrycie tego kapitału nie mogą pochodzić z kredytu, pożyczki, emisji obligacji lub ze źródeł nieudokumentowanych).

Spełnienie wymogów powinno nastąpić do 31 grudnia 2023 roku.

3. Od 1 stycznia 2024 roku instytucje pożyczkowe, które nie będą spełniały wspomnianych wymogów, zostaną wykreślone z rejestru instytucji pożyczkowych, prowadzonego przez KNF. Spełnienie tych wymogów powinno być potwierdzone wpisem w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, z uwagi na to, że zmiana umowy spółki, a także podwyższenie kapitału zakładowego dla swej skuteczności wymagają wpisu do rejestru. Brak takiego wpisu będzie podstawą do wykreślenia instytucji pożyczkowej z rejestru. Dlatego tak istotne jest złożenie wniosków do sądu rejestrowego z odpowiednim wyprzedzeniem.
4. Po 1 stycznia 2024 roku instytucje pożyczkowe kontynuujące działalność, będą zobowiązane do przekazywania KNF kwartalnych i rocznych sprawozdań z działalności w zakresie udzielania kredytu konsumenckiego, obejmujących informacje o:

¹ ustawa z dnia 6 października 2022 r. o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie (Dz. U. z 2022 poz. 2339)

- a) udzielonych kredytach konsumenckich, w tym ich liczbie, z uwzględnieniem liczby kredytów, o których mowa w art. 36b ustawy o kredycie konsumenckim², wartości, strukturze terminowej i walutowej oraz opóźnieniach w spłatach,
- b) zawartych umowach o kredyt konsumencki, w tym ich liczbie, rodzajach oraz statusie,
- c) liczbie klientów, którym udzielono kredytu konsumenckiego, z uwzględnieniem liczby klientów, którym udzielono kredytu, o którym mowa w art. 36b ustawy o kredycie konsumenckim,
- d) łącznych przychodach uzyskanych z działalności w zakresie udzielania kredytu konsumenckiego z wyodrębnieniem przychodów uzyskanych w związku z pozaodsetkowymi kosztami kredytu,
- e) bilansie, ze wskazaniem źródeł finansowania działalności w zakresie udzielania kredytu konsumenckiego,
- f) osobach pełniących funkcje członka zarządu, rady nadzorczej i prokurenta instytucji pożyczkowej, w tym o spełnianiu przez te osoby określonych w ustawie wymagań w zakresie niekaralności (brak prawomocnego skazania za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe).

Informacje te mają być przekazywane wyłącznie w postaci elektronicznej, za pośrednictwem formularzy i kanałów komunikacji, udostępnionych przez UKNF. Szczegółowy zakres i terminy przekazywania tych informacji oraz wzory formularzy sprawozdawczych określi minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w drodze rozporządzenia.

5. W razie niewykonywania, przewidzianych w ustawie o kredycie konsumenckim, obowiązków przekazania informacji KNF bądź nieprawidłowego ich wykonania, w przypadku nie wykonania w wyznaczonym terminie zaleceń wydanych przez KNF dotyczących zapewnienia zgodności działalności w zakresie udzielania kredytu konsumenckiego z ustawą o kredycie konsumenckim oraz w przypadku innych naruszeń ustawy o kredycie konsumenckim, KNF będzie mogła:

- a) nałożyć karę pieniężną do wysokości 150 tys. zł na członka zarządu instytucji pożyczkowej bezpośrednio odpowiedzialnego za nieprawidłowości,
- b) nałożyć na instytucję pożyczkową karę pieniężną do wysokości 15 mln zł,
- c) wystąpić do organu instytucji pożyczkowej z wnioskiem o odwołanie członka zarządu bezpośrednio odpowiedzialnego za nieprawidłowości,
- d) zawiesić w czynnościach członka zarządu bezpośrednio odpowiedzialnego za nieprawidłowości, do czasu podjęcia rozstrzygnięcia w sprawie wniosku o jego

² ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim

odwołanie (zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji w zakresie praw i obowiązków majątkowych tego podmiotu),

- e) wykreślić instytucję pożyczkową z rejestru instytucji pożyczkowych, a jeżeli jest wpisana jednocześnie do rejestru pośredników kredytowych – także z tego rejestru.
6. Instytucje pożyczkowe będą zobowiązane do wnoszenia rocznych wpłat na pokrycie kosztów nadzoru. Terminy ich wnoszenia, wysokość i sposób obliczania wpłat, a także sposób i terminy rozliczania należności z tytułu wpłat oraz wzór deklaracji o dokonaniu wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru określi Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia. Dodatkowo, instytucje pożyczkowe będą zobowiązane do przekazania KNF, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, deklaracji o dokonaniu wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru.

Zmiany, które już weszły w życie

1. Od 18 grudnia 2022 roku KNF prowadzi rejestr instytucji pożyczkowych. Wpis do rejestru może uzyskać podmiot:
 - a) prowadzący działalność wyłącznie w formie spółki akcyjnej albo w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w której ustanowiono radę nadzorczą (przed 18 grudnia 2022 roku nie było wymogu, aby instytucja pożyczkowa działająca w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością miała radę nadzorczą),
 - b) z minimalnym kapitałem zakładowym w wysokości 1 mln zł (przed 18 grudnia 2022 roku wymóg wynosił 200 tys. zł), pokrytym wyłącznie wkładem pieniężnym, przy czym środki na pokrycie tego kapitału nie mogą pochodzić z kredytu, pożyczki, emisji obligacji lub ze źródeł nieudokumentowanych,
 - c) którego członkiem zarządu, rady nadzorczej lub prokurentem może być wyłącznie osoba, która nie była prawomocnie skazana za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe.
2. Od 18 maja 2023 roku KNF uzyskała uprawnienie do wykreślenia z rejestru instytucji pożyczkowych podmiotu, który został wykreślony z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.